

Motion till riksdagen

1986/87:Jo226

Ivar Franzén och Anna Wohlin-Andersson (c)

Ökad vallodling

Förslaget att tråda 100 000 ha åker under 1987 är ett slag i luften och kan t. o. m. få negativa effekter. Trådan kan medverka till en bättre bekämpning av rotgräsen men den intensiva brukningen under den varma årstiden minskar jordens multhalt, och blir sommaren våt ökar kväveläckaget. Sannolikt kommer trådan att innebära en väsentlig ökning av den höstsådda spannmålsarealen. Skördeminskningen 1987 kommer därför troligen att bytas mot en betydande ökning 1988. Höstsådda grödor ger i allmänhet högre skörd per ha än vårsådda.

Trådan är en mycket kortsiktig och vansklig metod för att komma till rätta med överskottet på spannmål.

Ökad vallodling

En långt bättre och långsiktigt fördelaktigare metod är att öka vallodlingen på spannmålsens bekostnad. Nu finns det inte utrymme för mer vall som foder och därför måste grödan användas för *energi*produktion, t. ex. genom metanjäsning.

Bland forskarna är man tämligen överens om att en ökad vallodling bidrar till att minska läckaget av kväve. Om man använder lucern – en ärtväxt – kan den tillvarata luftens kväve och behöver inte gödsla med kväve. Dessutom har lucernen ett stort rotsystem som luckrar jorden och tillför den betydande mängder näring och organisk substans.

Lucernvallen skördas och ensileras i stora plansilos. Därifrån tas den ut till en biogasanläggning och huvuddelen av energiinnehållet omvandlas med hjälp av bakterier till metangas, som är likvärdig med naturgas. Efter rötningen kvarstår ett näringsrikt rötslam som är ett förnämligt gödselmedel. För en gård som har 20 % av sin areal i lucernvall och använder allt rötslam som växtnäring kommer merparten av konstgödselbehovet att ersättas.

Fler positiva effekter

Förväntade effekter av ökad vallodling och metanjäsning av skörden kan sammanfattas så här:

- Minskat kväveläckage från åkermarken. Viktigt är att den fleråriga lucernvallen, sedan den plöjts upp, direkt följs av en höstsådd gröda.
- Minskad användning av konstgödsel utan minskad skörd och därtill en långsiktig jordförbättring.

- Produktion av metangas med ett energiinnehåll som motsvarar ca 2 kubikmeter olja per hektar bra lucernvall.
- I samband med jäsning av lucernskörden kan också betydande mängder slam och gödsel tas omhand som därmed hygieniseras och ökar energiproduktionen.
- Minskad import av olja och konstgödsel. mindre spannmålsareal och minskade exportförluster på spannmål.
- Ökad sysselsättning i Sverige.

Biogas och naturgas

Naturgasen håller på att introduceras i Sverige. Det finns fördelar med att samordna detta med ökad produktion av biogas som efter viss rening kan matas in på naturgasnätet. Dels minskas på så sätt behovet av beredskapslagring av naturgas, dels kan investeringen i naturgasnätet utnyttjas än bättre.

Kontraktsodling

Vallodlingen kan lämpligen ske som kontraktsodling på ungefär samma sätt som ärtor och sockerbetor. Skörden ensileras i stora plansilos och överförs sedan kontinuerligt till biogasanläggningen. Ansvarig för gasproduktion, skörd och ensilering bör vara en ekonomisk förening eller särskilt bolag.

Jordbrukaren får betalt per ton levererad lucern samt tillgång till motsvarande mängd rötslam, som kan användas i stället för konstgödsel. Till detta skall läggas lucernvallens förfruktsvärde.

Tidigare riksdagsbehandling

Vi har tidigare motionerat om att möjligheterna till att ökad vallodling och metanjäsning praktiskt skall studeras i södra Halland. Riksdagsmajoriteten har hittills varit ganska kallsinnig och allmänt hänvisat till att motionens syfte bör kunna fullföljas i de åtgärdsprogram som bl. a. skall tas fram för Laholmsbukten.

Ett problem har varit att det krävs ett "miljöbidrag" för att odling och gasproduktion skall bli företagsekonomiskt lönsamt. Genom trädesbidraget kommer saken i delvis nytt läge.

Är det rimligt att i genomsnitt satsa 1 500 kr./ha i bidrag för ett tveksamt trädesbruk, borde 2 000 kr./ha för lucernodling och gasproduktion vara mycket mer intressant. Med denna "miljöersättning" skulle det sannolikt bli ett intressant alternativ för såväl odlare som gasproducenter.

Det har också gjorts vissa försök för att utröna möjligheterna att använda lucernens fibrer som råvara för massatillverkning. Om dessa försök kommer att ge positivt resultat, kommer lucernodlingen att ge både en viktig industriråvara, energi, växtnäring och en förbättrad miljö.

Tid för handling

Mot. 1986/87

Jo226

Det har under det gångna året från regeringshåll pratats mycket om energialternativ. Detta har inte lett till något positivt handlande. Det är därför nu hög tid att övergå från prat till konkret handling.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan redovisats hemställs

att riksdagen hos regeringen begär initiativ och åtgärder så att en omfattande försöksverksamhet snarast kan påbörjas i södra Halland avseende odling och metanjäsning av lucern enligt de riktlinjer som redovisats i motionen.

Stockholm den 27 januari 1987

Ivar Franzén (c)

Anna Wohlin-Andersson (c)